

Briselē, 2024. gada 16. decembrī
(OR. en)

16902/24

DEVGEN 207
FIN 1129
COAFR 444
MAMA 253
ACP 135
RELEX 1605
MIGR 463
NDICI 27

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Datums:	2024. gada 16. decembris
Saņēmējs:	delegācijas
Iep. dok. Nr.:	16344/24
Temats:	Eiropas Revīzijas palātas Īpašais ziņojums Nr. 17/2024 "Eiropas Savienības Ārkārtas trasta fonds Āfrikai – neraugoties uz jaunām pieejām, atbalstam joprojām trūka mērķtiecības" – Padomes secinājumi (2024. gada 16. decembris)

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 17/2024 "Eiropas Savienības Ārkārtas trasta fonds Āfrikai – neraugoties uz jaunām pieejām, atbalstam joprojām trūka mērķtiecības", kurus Padome apstiprināja 4070. sanāksmē, kas notika 2024. gada 16. decembrī.

Padomes secinājumi par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 17/2024 “Eiropas Savienības Ārkārtas trasta fonds Āfrikai – neraugoties uz jaunām pieejām, atbalstam joprojām trūka mērķtiecības”

1. Atzīstot savstarpējo saikni starp migrāciju un attīstību, ES 2015. gadā izstrādāja Eiropas Savienības Ārkārtas trasta fondu stabilitātes nodrošināšanai un neatbilstīgas migrācijas un personu pārvietošanas iemeslu novēršanai Āfrikā (ESTF) – ārējo palīdzību, kas veicina stabilitāti, atbalsta partnervalstis migrācijas un piespiedu pārvietošanas efektīvākai pārvaldībai ilgtspējīgas attīstības virzienā un koncentrējas uz neatbilstīgas migrācijas, migrantu kontrabandas un cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu. Pēc agrīnas pirmās revīzijas (Īpašais ziņojums Nr. 32/2018) Revīzijas palāta veica otro revīziju, kurā tā novērtēja, vai: 1) Komisija ir īstenojusi četrus 2018. gada ziņojumā ietvertos ieteikumus; 2) Komisija, sniedzot atbalstu, ir pienācīgi ņēmusi vērā cilvēktiesības; un 3) ESTF Āfrikai rezultāti tika uzraudzīti efektīvi, bija precīzi ziņoti un ilgtspējīgi.
2. Padome atzinīgi vērtē Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 17/2024 par ES Ārkārtas trasta fondu stabilitātes nodrošināšanai un neatbilstīgas migrācijas un personu pārvietošanas iemeslu novēršanai Āfrikā (ESTF Āfrikai), kurā pārbaudīts, vai ESTF bija koncentrējis atbalstu uz savu mērķu sasniegšanu, proti, risināt nestabilitātes, neatbilstīgas migrācijas un piespiedu pārvietošanas Āfrikā pamatcēloņus, pievēršot pienācīgu vērību cilvēktiesībām. Padome pienācīgi ņem vērā tajā ietvertos secinājumus un ieteikumus. Padome turklāt ņem vērā Komisijas visaptverošās atbildes, kas pievienotas īpašajam ziņojumam, un atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir akceptējusi visus tajā ietvertos ieteikumus.

3. Padome atgādina, ka ESTF Āfrikai tikai izveidots, lai veicinātu stabilitāti un palīdzētu veidot labāku migrācijas pārvaldību, kā arī atbalstītu uzlabojumus vispārējā migrācijas pārvaldībā, novēršot destabilizācijas, piespiedu pārvietošanas un neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņus, jo īpaši – stiprinot izturētspēju, ekonomiskās iespējas un vienlīdzīgas iespējas, drošību un attīstību, kā arī novēršot cilvēktiesību pārkāpumus. ESTF Āfrikai tika izveidots 2015. gada novembrī Valletas samitā par migrāciju, un tas sniedz atbalstu 27 valstīm šādos trīs reģionos: Sāhelā un Čada ezera baseinā, Āfrikas ragā un Ziemeļāfrikā.
4. Padome atzinīgi vērtē pastāvīgos centienus novērst neatbilstīgu migrāciju, tostarp izmantojot visaptverošas un stratēģiskas partnerības dialogā ar izcelsmes un tranzīta valstīm Āfrikā. Lai gan attīstības sadarbība jau palīdz novērst migrācijas pamatcēloņus, Padome ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi – ESTF Āfrikai atbalsts joprojām nav bijis pietiekami koncentrēts, pievēršoties pārāk plašam attīstības, humānās palīdzības un drošības darbību klāstam, kas risina konkrētas vajadzības, un Revīzijas palāta secināja, ka sniegtais atbalsts ne vienmēr bijis pilnībā atbilstošs vietējiem apstākļiem.
5. Padome arī atzīst, ka, ESTF Āfrikai ļāva finansēšanas lēmumus pieņemt ātrāk, savukārt līgumu slēgšana notika lēnāk, lai gan saprātīgos termiņos. Tomēr pastāvēja nepilnības saistībā ar paziņoto rezultātu precizitāti un ilgtspēju, kā arī visaptveroši netika risināti ar cilvēktiesībām saistītie riski.
6. Padome pauž gandarījumu par Revīzijas palātas secinājumu, ka ESTF Āfrikai ir izstrādājis jaunu pieeju, lai vāktu informāciju par nestabilitātes, neatbilstīgas migrācijas un piespiedu pārvietošanas pamatcēloņiem. Kopumā Revīzijas palāta konstatēja, ka ESTF projektu ziņojumos ir minēts par daudzu plānoto tiešo rezultātu sasniegšanu, un ir daļēji sasniegti to mērķi, neraugoties uz svārstīgo un nestabilo kontekstu, kurā tie darbojas.

7. Eiropas Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā ir sniegti svarīgi konstatējumi par ESTF Āfrikai stiprajām un vājajām pusēm, kā arī vērtīgi ieteikumi ne tikai attiecībā uz turpmākiem instrumentiem un procesiem, bet arī uz pašlaik spēkā esošiem instrumentiem, piemēram, Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē” (*NDICI* – “Eiropa pasaulē”). Šajā nolūkā Komisijai būtu jāuzlabo prioritāšu noteikšana; jāņem vērā gūtās atziņas; jānodrošina jēgpilns paraugprakses salīdzinājums; jāstiprina spēja identificēt, uzraudzīt un mazināt cilvēktiesību riskus; precīzāk jāuzskaita sasniegumi. Padome mudina Komisiju turpmākajā plānošanā ņemt vērā visus šos ieteikumus.
8. Ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas ieteikumus, Padome aicina Komisiju izstrādāt ilgtspējīgas pieejas, lai panāktu lielāku saskaņotību starp attīstības un migrācijas politiku, tostarp ilgtspējīgā veidā novēršot neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņus. Būtu jāatbalsta tehniskā un profesionālā izglītība un apmācība, īpašu uzmanību pievēršot sieviešu kā ilgtspējīgas attīstības pārmaiņu veicinātāju iespēju palielināšanai. Eiropas Savienība turpinās savstarpēji izdevīgā veidā sadarboties ar izcelsmes un tranzīta valstīm, veidojot visaptverošas partnerības. Šajās partnerībās cita starpā galvenā uzmanība būtu jāpievērš migrantu, bēgļu un uzņēmējkopienu atbalstam izcelsmes reģionos, pilnībā ievērojot starptautiskās cilvēktiesības. Lai migrācija būtu likumīga un sakārtota, būtiska nozīme ir drošiem un likumīgiem ceļiem atbilstīgi valsts kompetencei.

1. ieteikums: ģeogrāfisko apgabalu un atbalsta saņēmēju atlasē vairāk balstīties uz pierādījumiem

9. Padome atzīst izaicinājumus, ar kuriem ESTF Āfrikai ir saskāries, izstrādājot jaunu pieeju, lai vāktu informāciju par nestabilitātes, neatbilstīgas migrācijas un pārvietošanas pamatcēloņiem, identificētu cilvēktiesību riskus nestabilā vidē un ziņotu par fonda darbību kumulatīvajiem sasniegumiem. Tajā pašā laikā Padome ir stingri pārliecināta, ka ir vajadzīga uzticama rādītāju sistēma, lai prioritārā kārtībā un mērķtiecīgi noteiktu vajadzības, attiecīgos saņēmējus un ģeogrāfiskos apgabalus, vienlaikus ņemot vērā partnervalstu prioritātes, kā arī Padomes sniegtās stratēģiskās norādes. Padome atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir akceptējusi attiecīgos Revīzijas palātas ieteikumus un plānošanas un izstrādes posmā uzlabos ar migrāciju saistītos apmācību piedāvājumus attiecīgajiem dienestiem, tostarp ES delegācijām.
10. Padome aicina Komisiju, izmantojot skaidrus kritērijus un precīzus rādītājus, stiprināt migrācijas jautājumiem piešķirtā finansējuma mērķtiecīgumu, lai, pamatojoties uz pierādījumiem, nodrošinātu pienācīgu un efektīvu finansējuma piešķiršanu konkrēti apzinātiem migrācijas izaicinājumiem.
11. Atgādinot migrācijas pārrobežu dimensiju, Padome aicina īstenot integrētas pieejas migrācijas maršrutos un visos līmeņos pastiprināt sadarbību ar izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīm, izmantojot savstarpēji izdevīgas visaptverošas partnerības.
12. Padome aicina Komisiju nodrošināt saskaņotību starp attīstības un migrācijas politiku. Padome atgādina par elastīgo stimulējošo pieeju, kas paredzēta *NDICI* – “Eiropa pasaulē” regulā, un aicina Komisiju pilnībā izmantot sniegto elastību un turpināt plašus dialogus par migrāciju ar trešām valstīm.

2. ieteikums: iekļaut ESTF dokumentus centrālā repozitorijā, lai tos varētu izmantot turpmākām darbībām un lai gūtās atziņas iestrādātu turpmākos rīcības dokumentos

13. Padome mudina Komisiju izmantot pieredzi, kas gūta ESTF projektos, lai to piemērotu pašreizējām un turpmākām ES finansētām darbībām migrācijas un attīstības jomā, un to atspoguļot rīcības dokumentu sadaļā par gūto pieredzi saskaņā ar Revīzijas palātas ieteikumiem.
14. Padome aicina Komisiju izmantot pētījumus un pierādījumus balstītus ziņojumus, jo īpaši par migrāciju, lai precīzāk orientētu turpmākās darbības.

3. ieteikums: stiprināt cilvēktiesību risku apzināšanu un veikt riska mazināšanas pasākumus

15. Padome ar bažām atzīmē Revīzijas palātas konstatējumus, ka, neraugoties uz inovatīvu pieeju cilvēktiesību risku identificēšanai sarežģītā vidē, iespējamo cilvēktiesību risku izvērtēšana nebija visaptveroša, un ka nebija ieviesta oficiāla procedūra, lai sistemātiski veiktu pēcpasākumus saistībā ar apgalvojumiem par cilvēktiesību pārkāpumiem ESTF projektu kontekstā.
16. Padome uzsver, cik svarīgs ir princips “nekaitēt”, un piekrīt, ka turpmākajās darbībās attīstības jomā ir vajadzīgi uzlabojumi. Padome aicina Komisiju ES finansētu projektu kontekstā pastiprināt un oficiāli dokumentēt ziņošanu, uzraudzību un pienācīgus pēcpasākumus saistībā ar apgalvojumiem par cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī to piemērot pašreizējām un turpmākām ES finansētām darbībām migrācijas jomā. Tā mudina Komisiju turpināt attīstīt šos centienus un izstrādāt stingru procedūru pēcpasākumu darbībām.

4. ieteikums: precīzāk uzskaitīt sasniegumus

17. Padome uzsver, cik svarīga ir starp attiecīgajiem Komisijas direktorātiem un dienestiem saskaņota metodika, kā arī precīza ziņošana par projektu īstenošanu, un vienlaikus apzinās drošības un piekļuves problēmas, kas var kavēt uzraudzības procesus uz vietas.

18. Tā arī uzsver, cik svarīgi ir, lai OAP ziņošana būtu precīza, un aicina Komisiju pārskatīt ESTF projektu atbilstību OAP, lai pēc iespējas drīzāk apzinātu tos projektus, kuri varētu būt nepareizi novērtēti kā pilnībā atbilstoši OAP, un vajadzības gadījumā labot ESAO Attīstības palīdzības komitejai (*DAC*) paziņoto informāciju.
 19. Padome piekrīt Revīzijas palātas ieteikumam attiecībā uz vajadzību nodrošināt labāku informācijas apmaiņu starp īstenošanas partneriem un Komisiju, kā arī uzlabot kopējo rādītāju kvalitāti un ar to īstenošanu saistīto datu ziņošanu. Padome aicina Komisiju nodrošināt, ka, ievērojot piemērojamo tiesisko regulējumu un līguma noteikumus, projektu īstenotāji sniedz vairāk informācijas par pamatdatiem, ko izmanto rādītājiem. Padome uzsver, ka datiem šajā kontekstā vajadzētu būt pieejamiem dalībvalstīm pastāvīgi, un par konkrētiem parametriem – kad vien tas tiek prasīts saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem un regulējumu.
-